

Werk blijven maken van armoede

Evaluatie 2010-2013 en beleidsthema's 2014-2017

“Arm is wie zich binnen zijn eigen samenleving schaamt om in het openbaar te verschijnen. Arm is ook wie door geldgebrek niet kan meedoen met de samenleving en in een sociaal isolement geraakt.” (Volkskrant, 7 september 2013)

Inhoudsopgave:

Inleiding	pagina 3
Evaluatie “Werk maken van armoede”	pagina 3
Beleidsthema’s 2014-2017	pagina 8
Bijlage: evaluatie doelstellingen “Werk maken van armoede”	pagina 12

Inleiding

In december 2009 heeft u de nota “Werk maken van armoede” vastgesteld. De uitvoering ervan is vanaf die tijd krachtig ter hand genomen. Een aantal instrumenten, zoals de HeusdenPas en de Kanskaart, is ontwikkeld en ingevoerd. Er is een constructief samenwerkingsverband met een aantal belangrijke partners tot stand gebracht. Tegelijkertijd zien we dat het onderwerp in deze periode meer relevantie heeft gekregen. Inwoners van Heusden komen steeds vaker in de financiële problemen. Met het aanhouden van de economische crisis zien we ook een flinke toeloop op de HeusdenPas en de bijzondere bijstand.

We hebben u de afgelopen jaren in de ontwikkelingen meegenomen. U heeft zich steeds zeer betrokken getoond bij dit thema. Afgelopen september hebben wij elkaar uitgebreid gesproken in een themabijeenkomst. We hebben kort teruggeblikt en gezamenlijk vooruit gekeken naar de plannen en wensen voor de komende periode. Dit document met een evaluatie van het beleid in de afgelopen jaren en de beleidsthema's voor de komende periode zal dan ook weinig verrassingen met zich meebrengen.

Bij het evalueren van het beleid staan we stil bij de afgesproken resultaten en het meten van effecten. We zullen onze successen benoemen, maar zeker ook onze lessen leren. De vooruitblik naar 2014 en verder zal vooral ingaan op de thema's die wij, maar vooral ook onze partners, willen oppakken de komende jaren.

Evaluatie “Werk maken van armoede”

Bijna vier jaar zijn we actief bezig met de uitvoering van de nota armoedebeleid “Werk maken van armoede”. Nu het einde van de looptijd van de nota nadert, is het tijd om deze, zoals met u is afgesproken, te evalueren. Wij kijken hoe de resultaten zich verhouden tot wat we wilden bereiken. Aan de verschillende doelen die we voor ogen hadden, zijn activiteiten gekoppeld waarvan we verwachtten dat ze zouden bijdragen aan het doel. In de bijlage vindt u de evaluatie aan de hand van de gestelde doelen. Het sec evalueren van de afgesproken doelstellingen en resultaten doet ons inziens geen recht aan wat er in afgelopen jaren in gang is gezet. Daarom geven wij hieronder een nadere toelichting op de resultaten van het armoedebeleid in bredere zin en gaan we in op de lessen die we hebben geleerd. Dit geeft wat meer inzicht in het proces dat is ingezet en laat zien hoe we komen tot de thema's voor de komende beleidsperiode.

Resultaten

Nieuwe armoede-instrumenten

HeusdenPas/Jeugdsportfonds

In 2011 hebben we de HeusdenPas¹ in gebruik genomen en zijn we met het Jeugdsportfonds Brabant² in zee gegaan. Het doel van de pas en van het Jeugdsportfonds was om mensen met een kleine portemonnee in de gelegenheid te stellen sociaal actief te zijn, te participeren.

¹ De HeusdenPas geeft recht op € 150,00 (was € 100,00) per gezinslid per jaar voor deelname aan structurele sport- en cultuuractiviteiten. Daarnaast krijgen pashouders een incidentele korting van 50% bij o.a. de Voorste Venne, Creatief centrum Heusden, Heusdens Bureau voor Toerisme en de zwembaden Die Heygrave en Het Run

² Jongeren van 4 t/m17 jaar kunnen in plaats van de bijdrage HeusdenPas kiezen voor het Jeugdsportfonds, waardoor zij voor € 225,00 per persoon aan één sport mogen uitgeven

Inwoners met een uitkering Wet Werk en Bijstand (WWB) of Aanvullende inkomensvoorziening ouderen (AIO), kwijtschelding van gemeentelijke belastingen en/of zij die eerder een HeusdenPas hadden, worden actief benaderd.

De ontwikkeling van de aantallen over de afgelopen jaren ziet er als volgt uit:

HeusdenPas	2011	2012	2013³ (stand medio okt)
Aantal huishoudens	442	397	576
Gebruik HeusdenPas	68%	63%	-
100% gebruikt	45%	46%	-
Deels gebruikt	23%	17%	-
Niet gebruikt	32%	37%	-

Jeugdsportfonds	2011	2012	2013
			(stand medio okt)
Kinderen	66	69	117

In vergelijking met het aantal aanvragen bij het voormalige Welzijnsfonds over 2009 en 2010 (respectievelijk 268 en 271 toekenningen) doen meer huishoudens een aanvraag voor een HeusdenPas.

Wat verder opvalt, is een flinke stijging in het aantal aanvragen in 2013. Er zijn meerdere factoren waarvan we denken dat ze van invloed zijn op deze toename:

- per 1 januari 2013 is het beschikbare budget per persoon verhoogd van € 100,00 naar € 150,00. Hiermee ontstaat er meer ruimte om een abonnement of contributie te financieren;
- het aanhouden van de crisis. We zien in 2013 ook een toename bij de schuldhulpverlening en de kosten bijzondere bijstand;
- de HeusdenPas lijkt voor mensen een laagdrempelige voorziening te zijn die ondertussen bij veel inwoners bekend is.

Naast de bijdrage voor activiteiten kan de HeusdenPas ook worden ingezet voor korting op incidentele activiteiten zoals een los zwemkaartje, een kaartje voor een voorstelling bij de Voorste Venne en de Leest, maar ook de zomerschool en peuterspeelzaal. We zien dat het aantal aanbieders zich uitbreidt. Over 2012 bedragen de kosten hiervoor € 4.500,00; voor 2013 lijken we op een vergelijkbaar bedrag uit te komen. Enkele tientallen pashouders maken gebruik van de kortingsmogelijkheden. Als we kijken naar de top 3 op dit onderdeel, dan worden de meeste kosten gemaakt voor:

- de peuterspeelzaal;
- kaartjes voor een voorstelling bij de Leest;
- de boodschappendienst van Modus.

Ook het Jeugdsportfonds geniet steeds grotere bekendheid. Dankzij de inzet van de combinatiefunctionarissen raakt een groeiend aantal sportverenigingen vertrouwd met het fonds en kan een groot aantal kinderen worden bediend. In 2013 doen de inwoners van Heusden de meeste aanvragen van de aangesloten gemeenten bij het Jeugdsportfonds Brabant.

Inmiddels maakt een aantal kinderen alweer drie jaar gebruik van het fonds, waarna de mogelijkheid tot aanvragen stopt. Het Jeugdsportfonds is immers bedoeld als sportstimulering en als een tijdelijke voorziening. We zijn in gesprek met het fonds om aanvragen na de periode van drie jaar te mogen voortzetten, omdat kinderen hierdoor net wat meer mogelijkheden hebben dan wanneer ze alleen gebruik maken van de HeusdenPas.

³ We zullen bij de bespreking in de informatievergadering Samenleving van 28 november 2013 een update geven van deze cijfers.

Na bijna drie jaar werken met de HeusdenPas zijn er enkele verbeterpunten te noemen:

Inkomensgrens:

Verschillende signalen bereikten ons dat door de huidige regeling mensen buiten de boot vallen, die wij wel tot onze doelgroep rekenen. Het belangrijkste voorbeeld hiervan zijn mensen met in principe een hoger inkomen, maar die door schulden of door andere omstandigheden een besteedbaar inkomen hebben dat op of onder de grens van 110% van het sociaal minimum ligt. Zo kan het voorkomen dat mensen gebruik maken van de Voedselbank en toch geen recht hebben op een HeusdenPas vanwege een bruto inkomen boven de inkomensgrens.

Vanwege deze bevindingen en omdat de staatssecretaris gemeenten inmiddels de mogelijkheid biedt om zelf de inkomensgrens te bepalen voor de kortingspas, is afgelopen mei een pilot gestart waarin we de doelgroep voor de HeusdenPas regeling hebben verbreed. Hierdoor hebben mensen die gebruik maken van de Voedselbank en de kinderen van mensen in de schuldhulpverlening altijd recht op de HeusdenPas. Dit geldt ook voor mensen die in aanmerking komen voor kwijtschelding evenals mensen die bijzonder hoge zorgkosten hebben waardoor ze op of onder 110% van het sociaal minimum zitten. In totaal hebben we 104 huishoudens actief aangeschreven.

Medio oktober zien we dat 24 huishoudens hiervan een HeusdenPas hebben aangevraagd.

We stellen u voor deze pilot om te zetten naar beleid en ons hiervoor beleidsregels op te laten stellen. De beleidsregels zijn in wezen een nadere uitwerking van de hardheidsclausule van artikel 8 van de Verordening HeusdenPas die bepaalt dat wij in bijzondere gevallen, en voor zover toepassing van deze verordening zal leiden tot een onrechtvaardigheid van overwegende aard, kunnen afwijken van het in deze verordening bepaalde. Beleidsregels geven een duidelijker kader voor de toepassing van de hardheidsclausule. Ook kan bij beslissingen kort naar gepubliceerde beleidsregels worden verwezen en hoeft niet elke toepassing weer opnieuw uitgebreid te worden gemotiveerd.

Gebruik:

We constateren dat een percentage van de pashouders geen gebruik maakt van het budget waar ze recht op hebben. We willen onderzoeken welke redenen hiervoor zijn en kijken hoe we het gebruik van de pas kunnen verhogen. Een terugkerend thema in gesprekken met mensen en met sommige partners is dat inwoners aangeven de kosten voor de activiteiten niet te kunnen voorschieten. Hoewel hiervoor mogelijkheden zijn bij verenigingen om tot een betalingsregeling te komen of anderszins, lijkt het dat mensen hierdoor toch geen gebruik maken van de mogelijkheden die de pas biedt.

Kanskaart

In 2010 is de Kanskaart geïntroduceerd. Deze geeft een beknopt overzicht van mogelijke voorzieningen en een indicatie van een maandelijks inkomen. Het blijft moeilijk om in een notendop handzame informatie aan te reiken over vaak ingewikkelde regelingen en gedifferentieerde norminkomens. Volgens onze partners doet dit instrument goede dienst, als een eerste wegwijzer voor mensen die nog niet bekend zijn met de regelingen.

Kansenwijzer

Samen met de partners is een boekje samengesteld met de activiteiten die ze doen op het gebied van armoede. Ook hiervan constateren we dat dit in de praktijk dient als een naslagwerkje voor mensen die een beroep doen op de hulpverlening.

Samenwerking partners

We hebben rond armoede betrokken partners gevonden in:

- Baanbrekers;
- Contour de Twern;
- Juvans;
- MEE;
- Modus;
- Woonveste.

We kijken terug op activiteiten die we in de afgelopen jaren samen hebben gerealiseerd:

- de markt op in de verschillende kernen;
- vrijwilligersavonden;
- cursus armoedesignalering onder begeleiding van St. de Vonk;
- Kansenwijzer.

Een belangrijk effect van het armoedeoverleg is geweest dat partners elkaar hebben leren kennen, elkaar beter weten te vinden en daarmee elkaar versterken.

We hebben de samenwerking onlangs geëvalueerd en geconstateerd dat een nieuwe vorm nodig is. Op dit moment inventariseren we waar iedereen op dit moment al mee bezig is en wat ieder kan bijdragen aan de thema's voor de komende jaren. Het plan is in gezamenlijkheid te komen tot een uitvoeringsagenda voor de komende jaren.

Schuldhelpverlening

Met de invoering van de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening per 1 juli 2012 is de gemeente nu ook wettelijk verplicht schuldhelpverlening aan te bieden en een beleidskader te formuleren. U heeft op 3 juli 2012 de Nota schuldhelpverlening Heusden 2012-2015 vastgesteld. Hiermee hebben we de huidige uitvoeringspraktijk vastgelegd die we sinds een aantal jaren hebben ontwikkeld. Ook staan we stil bij de verdere ontwikkeling van de schuldhelpverlening voor de komende jaren. Onderwerpen waaraan we willen werken, zijn preventie, verbetering van het proces en de eigen kracht van de klant.

Lessen

Herhaling en tijd zijn belangrijk

De belangrijkste doelstelling van het armoedebeleid is om mensen met een kleine portemonnee te bereiken en ze kansen te bieden om te participeren. De praktijk blijkt weerbarstig te zijn. We werken samen met professionals en vrijwilligers, maar ook zij geven aan dat ze niet gemakkelijk in contact of in gesprek komen over armoede. We realiseren ons dat het meer gaat om het proces en het in gang zetten van een beweging. Herhaling van onze boodschap en voortzetten van activiteiten is van belang. Op het moment dat het voor inwoners relevant wordt, bekijft de informatie. We streven ernaar op deze manier de drempel te verlagen. Het effect dat we uiteindelijk beogen, is dat we mensen in een eerder stadium bereiken. Mensen zoeken hulp of zijn daar vatbaar voor als het water aan de lippen staat. We zijn alert op mogelijkheden om in te springen op uitnodigingen of kansen om contact te maken.

Regels als drempel

Er zijn veel potjes maar de regels hiervoor zijn vaak door de rijksoverheid bepaald en niet altijd afgestemd op de doelgroep. Ook treft de crisis groepen inwoners die we tot nog toe niet kenden. Zij lopen tegen regelgeving aan waardoor ze moeilijker te helpen zijn. Net als alle andere gemeenten zijn wij gebonden aan landelijke regels die gelden voor het vormgeven van inkomensondersteunende voorzieningen. Rijksregels kunnen wij niet veranderen, maar we kunnen wel signaleren en verzamelen

en zo een stem laten horen. Ook kunnen we zoeken naar ruimte binnen regels om mensen toch van dienst te kunnen zijn. Inmiddels heeft de staatssecretaris besloten de inkomensgrens bij de kortingspassen (in casu HeusdenPas) los te laten en zijn we een pilot gestart, zoals hiervoor beschreven, om een aantal specifieke doelgroepen toch te bereiken.

Smart maken van resultaten

We hebben bij de beleidsvoorbereiding de resultaten zo concreet mogelijk willen benoemen. Gaandeweg is gebleken dat er teveel factoren een rol spelen om deze resultaten, alleen met de uitgevoerde activiteiten, te kunnen beïnvloeden. De activiteiten hebben we, daar waar de omstandigheden niet tussentijds zijn gewijzigd, uitgevoerd maar de resultaten die we hebben benoemd, weten we niet in alle gevallen te bereiken. Nadere informatie over de gestelde doelen en resultaten treft u hierna in de bijlage aan.

Conclusie evaluatie

We stellen vast dat op het thema armoede in de afgelopen jaren een proces op gang is gebracht. We zien dat de ontwikkelde instrumenten de toegang tot de inkomensvoorzieningen vergemakkelijken en soms de drempel verlagen. Daarnaast zit er energie in de samenwerking met partners op dit vlak wat ook een positief effect heeft op het onder de aandacht brengen van het thema.

Op het gebied van bewustwording van armoede is een goede ontwikkeling doorgemaakt.

Gezien deze resultaten willen wij ook de komende jaren deze aanpak voortzetten. Waar nodig en mogelijk voeren we verbeteringen door en springen we in op nieuwe ontwikkelingen.

Zoals beschreven, hebben we de ervaring opgedaan dat de HeusdenPas niet toegankelijk is voor mensen die feitelijk een besteedbaar inkomen hebben op of onder het sociaal minimum door schulden, ziektekosten of andere omstandigheden. Daarom stellen we voor de doelgroep voor de HeusdenPas uit te breiden met de volgende groepen:

- huishoudens die in aanmerking komen voor de Voedselbank⁴;
- kinderen van huishoudens die in de schuldhulpverlening zitten en moeten rondkomen van leefgeld⁵;
- huishoudens die voor kwijtschelding van gemeentelijke belastingen in aanmerking komen;
- mensen met hoge ziektekosten waardoor ze op of onder 110% van het sociaal minimum uitkomen..

We verzoeken u in te stemmen met het door ons laten opstellen van beleidsregels waarin wij deze uitbreiding vastleggen.

⁴ Criterium Voedselbank: leefgeld per maand bedraagt < € 180,00 leefgeld per volw. + € 60,00 voor extra volwassene + € 50,00 per kind.

⁵ Normbedragen Kredietbank Nederland leefgeld per week: all.st. € 50,00; echtpaar € 75,00; echtpaar met kinderen € 100,00.

Beleidsthema's 2014-2017

Ontwikkelingen vanuit Den Haag

Het investeren in armoedebeleid wordt ondersteund door dit kabinet. In het regeerakkoord zijn maatregelen opgenomen die het mogelijk maken om het beleid te verruimen.

De staatssecretaris heeft al besloten de inkomensgrens voor de kortingspassen los te laten.

Daarnaast komen er structureel extra middelen beschikbaar voor armoedebestrijding. Belangrijke andere ontwikkelingen die op de rol staan in relatie tot het armoedebeleid zijn:

- de invoering van de Participatiewet per 1 januari 2015;
- voor chronisch zieken en gehandicapten komt er een nieuwe gemeentelijke inkomensvoorziening.

In haar brief van 3 juli 2013 licht staatssecretaris Klijnsma toe welke speerpunten de regering heeft op het vlak van armoede- en schuldenbeleid en hoe zij het beleid wil intensiveren.

De twee meest in het oog springende onderwerpen zijn:

- de aandacht voor kinderen in armoede. Ze noemt het rapport van de Kinderombudsman, waarin de aanbeveling is opgenomen een kindpakket samen te stellen voor kinderen in armoede.
- schuldhulpverlening en de preventie en vroegsignalering ervan.

Zij omschrijft het kader van het regeringsbeleid rond armoede als volgt:

- preventie en vroegsignalering;
- werk;
- regierol gemeenten;
- publiek/private samenwerking;
- kennisdeling.

Voor 2013 is er twintig miljoen euro vrijgemaakt voor intensivering van het armoedebeleid. Zij zet dit voor het grootste deel weg bij gemeenten om dit te besteden aan kinderen in armoede en lokale private initiatieven voor vrijwilligerswerk bij schuldhulpverlening. Verder zet ze een deel in voor het Caribisch gebied en investeert ze in instrumenten voor preventie en vroegsignalering.

Hoe gaan we verder in de komende beleidsperiode 2014-2017

De richting die de staatssecretaris aangeeft in haar brief sluit goed aan op de ervaringen met het armoedebeleid over de afgelopen jaren. Voor de komende jaren willen wij ons richten op een aantal speerpunten. Deze worden ook onderschreven door onze partners.

Preventie en vroegsignalering schulden

Naast het belang dat het Rijk hecht aan dit onderwerp, leert ook onze eigen ervaring dat het van groot belang is om financiële problemen te voorkomen. Hierover schrijven we ook in de nota Schuldhulpverlening. De actualiteit leidt ertoe dat we hierop versterkt willen inzetten. Veel mensen die te maken hebben met armoede of schuldenproblematiek vinden het moeilijk om hulp te zoeken, terwijl vroeg hulp zoeken juist erger voorkomt.

We hadden al plannen voor:

- versterking en verbreding functie preventiecoach;
- samenwerking partners (signalering schulden energie, zorgverzekering en huur);
- thuisadministratie (start binnenkort);
- "Maatjesproject".

Een extra project waarvan we, samen met Waalwijk en misschien Loon op Zand, de mogelijkheden willen onderzoeken is het project "werkende armen". Tilburg heeft een dergelijke project lopen en is

daarin succesvol. Doel ervan is bedrijven te benaderen en ze te ondersteunen bij vragen over schulden bij werknemers. . Het gaat dan om werknemers die vaak een voorschot vragen of waar loonbeslag ligt. Voordeel voor de gemeente is dat problematische schulden worden voorkomen. Voordeel voor de werkgever is dat de werknemer beter functioneert en ziekteverzuim wordt voorkomen. Hierbij moet worden opgemerkt dat ondernemers vaak al vanalles doen aan preventie van schulden en dat vooral krachten worden gebundeld. Ook onderzoeken we hoe we gebruik kunnen maken van de beursvloer waar ondernemers op zoek kunnen naar b.v. vrijwilligers die als maatje kunnen fungeren. Onder het motto DromenDoenHeusden streven we ernaar elkaar te versterken in het voorkomen of beperken van schulden.

Beleid nieuwe doelgroepen

We zien een verschuiving in de doelgroep. Waar we voorheen vooral te maken hadden met mensen met een minimum inkomen, veelal in de vorm van een uitkering, zien we nu nieuwe doelgroepen. Denk aan: zelfstandigen zonder personeel die hun inkomsten zien teruglopen, mensen met een modaal inkomen met hoge schulden, mensen die door een plotselinge inkomensterugval (werkloosheid) in de problemen komen al dan niet in combinatie met bezit van een eigen woning. De huidige regelingen zijn hier niet op toegesneden en deze groepen lopen tegen allerlei drempels aan bij het vragen van hulp. We willen kijken wat de drempels zijn en of we hier iets aan kunnen doen.

Voorlichting-informatie-bemiddeling-produkten

Zoals we hierboven al aangaven, is herhaling van de boodschap en in het inspringen op nieuwe mogelijkheden en kansen nodig om de olievlekwerking van het armoedebeleid op gang te houden. We behouden wat nuttig en zinvol is. We nemen afscheid van wat niet werkt. Sociale media zetten we in, omdat dit anoniem en laagdrempelig is. Hiermee verwachten we weer een andere groep aan te spreken. Ook willen we de komende periode de inwoners bevragen op de bekendheid en het effect van ons beleid. We gaan de mogelijkheid na hiervoor aan te sluiten bij de Wijkatlas.

Voor wat betreft het ondersteunen van particuliere initiatieven die bijdragen aan het bestrijden van armoedebeleid, zoals de Voedselbank, zetten we ook de huidige lijn voort. Het gaat hierbij niet om structurele genormeerde subsidie maar om, bij voorkeur, tijdelijke waarderingssubsidie. Hiermee laten we onze waardering blijken of geven we net dat steuntje in de rug.

We gaan met de ontwikkelingen in het sociaal domein mee en zoeken aansluiting bij de drie transities waarbij de nadruk ligt op "één gezin, één plan, één regisseur". Op het thema armoede zorgen we ervoor dat signalen die ons of de partners bereiken, worden doorgeleid en opgepakt. We onderzoeken of we de dienstverlening van de HeusdenPas verder kunnen verbeteren. We zijn aan het oriënteren op mogelijkheden om de HeusdenPas klantvriendelijker aan te bieden en onderzoeken hiervoor de voorbeelden in den lande bijvoorbeeld webshop, creditcard.

Een voor Heusden nieuw produkt waarmee we het aanbod voor kinderen in armoede willen uitbreiden, is de computerregeling. Door hiervoor te kiezen sluiten we aan bij de regeling zoals deze al een aantal jaren door Baanbrekers wordt uitgevoerd voor Waalwijk en Loon op Zand.

Naast het Jeugdsportfonds is er ook het Jeugdcultuurfonds. We bekijken de mogelijkheid om het aanbod voor kinderen hiermee te verbreden.

Punt van aandacht is ook de armoedeval. Voor de HeusdenPas geldt al dat ook bij gewijzigde omstandigheden, zoals het aanvaarden van een baan, de HeusdenPas in het lopende jaar niet hoeft te worden ingeleverd. We onderzoeken verdere mogelijkheden.

Daarnaast leven er bij de partners nog een aantal ideeën en initiatieven om de kennis binnen hun organisatie te vergroten en klanten beter te bedienen.

Versterken doelgroep

De tendens in het sociale domein is dat burgers meedenken over geschikte oplossingen voor hun probleem en dat ze zelf aangeven waar behoefte aan is en wat werkt. Aanspreken op eigen kracht en verantwoordelijkheid spelen ook een rol bij de uitvoering van het armoedebeleid.

De inzet van SNS (Sociaal Netwerk Strategie) is hiervoor een goed instrument. Bij SNS wordt samen met de klant gekeken waar binnen zijn of haar netwerk ondersteuning gevonden kan worden voor zijn of haar situatie. Door het probleem te delen en bespreekbaar te maken, wordt de last vaak minder zwaar. Men staat er niet meer alleen voor, voelt zich hierdoor gesterkt en is beter in staat de problemen het hoofd te bieden.

Een ander idee is het organiseren van een laagdrempelige mogelijkheid voor lotgenoten om elkaar te ontmoeten en te ondersteunen, bijvoorbeeld inloopmiddag, gespreksgroep.

Ook denken we aan het betrekken van ervaringsdeskundigen, mensen die ooit zelf in een armoedesituatie hebben verkeerd en die zich aan die situatie hebben ontworsteld. Zij kunnen een inspiratiebron zijn voor mensen die iets willen veranderen aan hun armoedesituatie. Bovendien kunnen zij als geen ander deze mensen ondersteunen. Het zit namelijk niet altijd in voorzieningen maar in een cultuuromslag in de samenleving. Niet de professional moet de keuze maken, maar de betrokkene zelf is aan zet!

Financiële paragraaf

Over de afgelopen jaren zien we een toename in de kosten van het armoedebeleid. Voor een volledig overzicht van de kosten voor het armoedebeleid in de jaren 2010-2013 verwijzen we naar de bijlage. Naast de kosten van de nieuwe initiatieven zoals met name de HeusdenPas wordt deze stijging zeker ook veroorzaakt door de bekendheid met het beleid en de aanhoudende crisis. Vooral dit jaar is een behoorlijke toename van de kosten zichtbaar.

De kostenontwikkeling in 2013 is bij de tweede bestuursrapportage aanleiding geweest om het budget voor armoedebeleid incidenteel te verhogen met € 125.000,00. Daarnaast is bij het opstellen van de begroting 2014 rekening gehouden met hogere kosten voor uitvoering van het huidige armoedebeleid. Per saldo is hiervoor een structureel hoger bedrag opgenomen van ruim € 94.000,00 (inclusief het in de voorjaarsnota opgenomen bedrag).

Met het ophogen van het budget armoede geven we ook invulling aan onze toezegging in de raadsvergadering van 14 mei 2013, U heeft ons verzocht te onderzoeken of meer middelen beschikbaar kunnen komen voor het armoedebeleid. Ook sorteren we hiermee voor op het rijksbeleid aangaande de intensivering van het armoedebeleid.

De begroting voor dit jaar en de komende beleidsperiode treft u hieronder aan:

Begroting 2013-2017

Omschrijving product	begroting 2013	begroting 2014	begroting 2015	begroting 2016	begroting 2017
Bijzondere Bijstand en langdurigheidstoeslag	350.000	400.000	400.000	400.000	400.000
Kanskaart	2.475	-	-	-	-
HeusdenPas	108.000	155.000	155.000	155.000	155.000
Subsidie Voedselbank	3.880	3.700	3.700	3.700	3.700
Schuldhelpverlening	227.000	230.000	230.000	230.000	230.000
Kwijtschelding	85.000	82.000	82.000	82.000	82.000
Totaal	776.355	870.700	870.700	870.700	870.700

Omdat de uitputting van de diverse armoedebudgetten de afgelopen jaren een wisselend beeld laten zien, zullen wij in eerste instantie de verruiming van de doelgroep HeusdenPas binnen het opgehoogde budget uitvoeren. De kosten voor de uitvoering van de computerregeling zijn relatief laag en de kostenontwikkeling voor 2014 is vooraf moeilijk in te schatten. Mocht het beroep op de regelingen sterk toenemen, dan zal via de gebruikelijke instrumenten (bestuursrapportages) hiervan melding worden gemaakt als er binnen de betreffende beleidsvelden geen ruimte is om eventuele overschrijdingen op te kunnen vangen.

Projecten en initiatieven met name op het vlak van vroegsignalering en preventie brengen kosten met zich mee, waarvoor nu geen ruimte is opgenomen. Omdat over deze ontwikkelingen nog te weinig bekend is om een indicatie van de kosten te geven, nemen we hiervoor geen extra budget op. Mocht uit de uitwerking van aanvullende maatregelen blijken dat hiervoor aanvullende middelen nodig zijn, dan zal hiervoor een voorstel via de integrale afweging worden voorgelegd. Ook de opstelling van het coalitieakkoord in 2014 kan richting geven aan de beleidsvoornemens en middeleninzet voor armoedebeleid.

Voortgang en evaluatie

Deze nota heeft een looptijd van vier jaar. Per jaar informeren wij u over de voortgang en sturen we bij als dat nodig is. Aan het eind van deze periode evalueren we de thema's en leggen we de resultaten aan u voor.

Bijlage

Evaluatie doelstellingen nota "Werk maken van armoede" periode 2010-2013

Vooraf

Wanneer je doelstellingen en resultaten afspreekt, is het goed om daarnaar te kijken en ervan te leren. Daarom treft u hieronder de evaluatie aan van de gestelde doelen en de resultaten die we hebben afgesproken in de nota "Werk maken van armoede". We focussen ons hierbij vooral op de harde feiten: is een activiteit al dan niet uitgevoerd en in hoeverre is het resultaat behaald. Toelichting op de activiteiten vindt u terug in het beleidsdocument. In deze bijlage treft u verder de algemene conclusies en financiële verantwoording aan en een overzicht van de besluiten die u in de afgelopen periode heeft genomen.

Evaluatie doelstellingen

Doelstelling 1:

Vergroten van het bereik en toegankelijkheid van de inkomensondersteunende voorzieningen.

Resultaat:

Bereik van de verschillende inkomensondersteunende maatregelen is verhoogd naar gemiddeld 60%.

Wat gaan we doen:

- Ontwikkelen Kanskaart
- Ontwikkelen Heusden-pas
- Doorontwikkelen 1-loketgedachte
- Verkennen doelgroep

Activiteiten

*Kanskaart is ontwikkeld

*HeusdenPas is in uitvoering genomen

*1-loketgedachte: de intentie bij de totstandkoming van het beleid was dat klanten voor hun vragen rond het thema zoveel mogelijk bij 1 loket terecht zouden komen. Praktijk is geworden dat mensen op veel plekken hun vraag kunnen neerleggen en kunnen worden geholpen. Waar we dat zelf in de hand hebben, geven we wel zoveel mogelijk uitvoering aan de 1-loketgedachte. Een voorbeeld hiervan is de uitvoering van de HeusdenPas. Mensen die bij Baanbrekers, Sociale Verzekeringsbank of de gemeentelijke kwijtschelding in beeld zijn, kunnen zonder aanvullende gegevens aanspraak maken op de HeusdenPas. Binnen het zorgloket wordt het aanbod armoedebeleid standaard betrokken in de voorlichting.

*er zijn verschillende activiteiten ondernomen om in contact te komen met de doelgroep of met vrijwilligers die de doelgroep tegenkomen.

Resultaat

	2010	2011	2012	2013 ^b Stand medio okt
Welzijnsfonds	20%	-	-	-
HeusdenPas	-	32%	28%	39%
Zorgverzekering ^c	39%	33%	30%	-

⁶ We zullen bij de bespreking in de informatievergadering Cluster Samenleving van 28 november een update geven van deze cijfers.

Kwijtschelding	55%	47%	46%	33%
----------------	-----	-----	-----	-----

In bovenstaand overzicht zijn de voorzieningen die enigszins een beeld geven van het verloop van het bereik de afgelopen periode. Belangrijke kanttekening hierbij is dat de cijfers die beschikbaar zijn voor het bepalen van de omvang van de doelgroep – de zogenaamde minimascan- weinig zeggen over het aantal rechthebbenden voor de regelingen. Bij de minimascan is geen vermogenstoets betrokken, terwijl vermogen van invloed is op het recht op een inkomensondersteunende voorziening. De minimascan geeft uiteraard wel een goede indicatie van het inkomen bij verschillende groepen. Bij de overige regelingen- zoals individuele bijzondere bijstand, langdurigheidstoelage, bijzondere bijstand voor chronisch zieken- hangt het recht op de voorziening af van verschillende criteria, waardoor het weergeven in een percentage van bereik niet mogelijk of niet wenselijk is. Zo is de bijzondere bijstand niet gekoppeld aan een inkomensgrens, maar aan de draagkracht gerelateerd aan de kosten. De langdurigheidstoelage is alleen van toepassing als iemand 5 jaar op een minimuminkomen heeft geleefd. Bij de bijzondere bijstand voor chronisch zieken is de kring van rechthebbenden weer niet vast te stellen.

Conclusie

Wanneer we kijken naar de activiteiten die we hebben afgesproken, kunnen we constateren dat we deze succesvol hebben uitgevoerd. Als we kijken naar in hoeverre ze hebben bijgedragen aan het resultaat dan kunnen we zien dat het gestelde doel niet is bereikt. Hiervoor zijn meerdere oorzaken aan te geven. Hierboven geven we aan welke beperkingen we tegenkomen bij het meten. Maar factoren als b.v. het economisch tij en zeker ook het taboe rond armoede zijn niet of nauwelijks te beïnvloeden.

⁷ Doordat er andere vormen van (collectiviteits)korting zijn, kunnen mensen ook elders deze verzekering afsluiten tegen een vergelijkbaar tarief.

Doelstelling 2:

Investeren in de participatie van burgers die door beperkingen niet of onvoldoende deelnemen aan het sociaal-maatschappelijke leven

Resultaat:

Het aantal personen uit de doelgroep dat participeert of hierin een stap vooruit maakt, groeit tenminste met 25 personen per jaar

Wat gaan we doen:

- Leren kennen doelgroep
- Aansluiten bij bestaande initiatieven
- Samenwerken met (maatschappelijke) partners
- Ontwikkelen HeusdenPas

Activiteiten:

*Op meerdere wijzes zijn samen met de partners acties ondernomen zoals de markt op en bijeenkomsten.

*Bestaande initiatieven die ten tijde van de beleidsvorming liepen of in ontwikkeling waren: de activiteitendienstencentra⁸ en de participatiepilot bij de ISD (nu: Baanbrekers). De dienstencentra zijn niet het succes geworden waarop was gehoopt en de participatiepilot kreeg zijn uitvoering in Waalwijk en Loon op Zand. Hierdoor hebben we hiervan geen gebruik kunnen maken.

*samenwerken met partners is tot stand gebracht.

*HeusdenPas is in gebruik.

Resultaat:

We hebben het resultaat niet weten te behalen, omdat we hiervoor hadden willen aansluiten bij lopende re-integratie initiatieven. Om bovengenoemde redenen is dat niet gelukt.

Conclusie:

Voor het leren kennen van doelgroepen zijn acties ondernomen die in meer of mindere mate succesvol waren. Ook de andere punten zijn opgepakt. Het activeren van mensen kan alleen als we kunnen aansluiten op bestaande activeringsprojecten gericht op de groep onderaan de participatieladder.

⁸ De activiteitendienstencentra in Oud-Heusden en Vlijmen-Vliedberg richtten zich op het aanbieden van activiteiten voor inwoners in de wijk door inwoners in de wijk. Doel was in de eerste plaats om de re-integratie van bijstandsgerechtigden te bevorderen door hun sociale leven te vergroten, hun vaardigheden te ontwikkelen en wellicht een eerste stap te zetten naar de reguliere arbeidsmarkt

Doelstelling 3:

Actualiseren huidig beleid

Resultaat:

- Welzijnsfonds is geactualiseerd
- De schuldhulpverlening is effectief en de resultaten zijn meetbaar

Wat gaan we doen:

- Welzijnsfonds vervangen door HeusdenPas
- Resultaatafspraken schuldhulpverlening, ontwikkelen preventiemaatregelen, doorontwikkelen aanpak schuldhulpverlening met relevante partners

Activiteiten

*Welzijnsfonds is vervangen door de HeusdenPas

*Op het vlak van schuldhulpverlening hebben we onze doelen inmiddels vastgelegd in de nota schuldhulpverlening 2012-2015. De informatievoorziening over de voortgang en resultaten van de Kredietbank Nederland is verbeterd. We werken aan het verbeteren van het proces en ontwikkelen projecten gericht op preventie van schulden.

Resultaat:

We kunnen stellen dat het resultaat is bereikt.

Conclusie

De activiteiten zijn uitgevoerd, maar op het vlak van schuldhulpverlening is sprake van een doorlopend traject. Er is nog meer verbetering en effect is te behalen. Bovendien is dit terrein flink in ontwikkeling en krijgt het ook landelijk veel aandacht.

Algemene conclusies en financiële verantwoording

Als we kijken naar de doelen en resultaten, dan doen we de volgende constatering:

- activiteiten hebben we grotendeels opgepakt en succesvol uitgevoerd;
- de ondernomen acties hebben niet altijd het gewenste effect gehad op het resultaat

Het benoemen van resultaten en het achteraf verantwoorden maakt ons inzichtelijk wat maakbaar en haalbaar is gebleken. Het leert ons voor de komende beleidsperiode niet te grote doelen te stellen. Dat neemt niet weg dat we kritisch blijven op effect en willen blijven leren. We gaan hiervoor onder meer ons beleid de komende periode toetsen onder inwoners.

Tot slot volgt hieronder een overzicht van de uitgaven aan het armoedebeleid.

Uitgaven 2010-2013

Omschrijving product	Werkelijke uitgaven 2010	Werkelijke uitgaven 2011	Werkelijke uitgaven 2012	Begroting 2013
Bijzondere Bijstand en langdurigheidstoelage	485.433 ⁹	362.000	330.984	350.000
Kanskaart		3.818		2.475
HeusdenPas		68.700	109.821	108.000
Subsidie Voedselbank	4.000	3.960	3.920	3.880
Schuldhelpverlening	263.788	219.606	255.249	227.000
af: Rijksbijdrage\ inzet deel participatiebudget ¹⁰	52.646-	112.036-	73.269-	
Kwijtschelding	70.604	81.700	74.990	85.000
Totaal	771.179	627.748	701.695	776.355

⁹ In de kosten van bijzondere bijstand en langdurigheidstoelage zitten in het jaar 2010 ook de kosten van het welzijnsfonds

¹⁰ In de jaren 2010 en 2011 is van het Rijk tijdelijk een bijdrage stimulerende schuldhulpverlening ontvangen. Daarnaast kon in 2011 en 2012 gebruik gemaakt worden van de mogelijkheden van het participatiebudget waardoor een deel van de kosten gedekt is vanuit het participatiebudget.

Besluiten afgelopen periode

Datum	College	Raad	Inhoud besluit	Concrete vertaling
21sept10		Raad	Kennis te nemen van de voortgangsrapportage armoedebeleid 2010; De verordening Regeling HeusdenPas vast te stellen.	HeusdenPas is per 1 januari 2011 ingevoerd.
14feb12		Raad	kennis te nemen van de voortgangsrapportage armoedebeleid 2011; de aangepaste verordening Regeling HeusdenPas vast te stellen; de verordening Participatie schoolgaande kinderen vast te stellen	HeusdenPas is aangepast aan wettelijk beleid om inkomensgrens te normeren op 110%
18sept12		Raad	De Verordening Regeling HeusdenPas vast te stellen conform bijgevoegd concept.	
5feb13		Raad	Kennis te nemen van de voortgangsrapportage armoedebeleid 2012	
7mei13	College		In te stemmen met een uitbreiding van de doelgroep HeusdenPas als pilot in 2013; De extra kosten ter hoogte van € 23.000,- ten laste te brengen van de post onvoorzien.	De doelgroep HeusdenPas uitbreiden met mensen die gebruik maken van de Voedselbank, kinderen van mensen die in de schuldhulpverlening zitten, mensen die gebruik maken van de kwijtschelding gemeentelijke belastingen, mensen die door hoge zorgkosten op of onder het sociaal minimum uitkomen.
27aug13	College		In 2013 een extra bijdrage van € 3.000,- te verstrekken aan de Stichting Voedselbank 's-Hertogenbosch; Conform de motie Extra ondersteuning voedselbank van 25 juni 2013 voor 2014 eenmalig een ondersteunend extra bedrag van vooralsnog € 3.000,- beschikbaar te stellen aan de Stichting Voedselbank 's-Hertogenbosch; Voor 2013 en 2014 € 1.000,- te reserveren voor eventuele ondersteuning van een voorziening in Oudheusden; De extra bijdragen en reserveringen voor de jaren 2013 en 2014 te dekken uit de post nieuw beleid college en dit te verwerken in de 2 ^e Berap 2013	